

ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ
КОМИТЕТ КУШМАНСКОГО
СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ
КАЙБИЦКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

ТАТАРСТАН
РЕСПУБЛИКАСЫ
КАЙБЫЧ
МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
КОШМАН АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ
БАШКАРМА КОМИТЕТЫ

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

КАРАР

26.03.2026

Кошман ав.

№ 5

Украина, Донецк халык республикасы, Луганск халык республикасы, Запорожск һәм Херсон өлкәләре территорияләрендә махсус хәрби операция барышында һәлак булган (вафат булган) Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районы Кошман авыл жирлегендә туып үскән һәм Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районы Кошман авыл жирлегендә даими яшәгәннәрнең һәлак булу (үлем) датасыннан исемен мәңгеләштерү турында нигезләмәне раслау хакында

«Ватанны саклаганда һәлак булганнарның истәлеген мәңгеләштерү турында» 1993 елның 14 гыйнварындагы 4292-1 номерлы Россия Федерациясе законы нигезендә Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районының «Кошман авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставына таянып, Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районының Кошман авыл жирлеге башкарма комитеты **КАРАР ИТӘ:**

1. Украина, Донецк халык республикасы, Луганск халык республикасы, Запорожск һәм Херсон өлкәләре территорияләрендә махсус хәрби операция барышында һәлак булган (вафат булган) Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районы Кошман авыл жирлегендә туып үскән һәм Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районы Кошман авыл жирлегендә даими яшәгәннәрнең һәлак булу (үлем) датасыннан исемен мәңгеләштерү турында нигезләмәне кушымтада каралганча расларга.

2. Әлеге карарны Интернет мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә <http://pravo.tatarstan.ru> веб-адресы буенча «Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматы рәсми порталы»нда бастырып чыгарырга, шулай ук Интернет мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә <https://kushman-kaybici.tatarstan.ru/> веб-адресы буенча Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районының Кошман авыл жирлегенең рәсми сайтында урнаштырырга.

3. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны үз җаваплылыгымда калдырам.

Кошман авыл жирлеге
Башкарма комитеты **Житәкчесе**

Л.Р. Сафина

Татарстан Республикасы
Кайбыч муниципаль районы
Кошман авыл жирлегенде
Башкарма комитетының
2026е. «26» мартының
5 номерлы карарына
1 нче кушымта

Украина, Донецк халык республикасы, Луганск халык республикасы, Запорожск һәм Херсон өлкәләре территорияләрендә махсус хәрби операция барышында һәлак булган (вафат булган) Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районы Кошман авыл жирлегендә туып үскән һәм Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районы Кошман авыл жирлегендә даими яшәгәннәрнең һәлак булу (үлем) датасыннан исемен мәңгеләштерү турында нигезләмә
1 бүлек. Гомуми нигезләмәләр

1.2. Әлеге Украина, Донецк халык республикасы, Луганск халык республикасы, Запорожск һәм Херсон өлкәләре территорияләрендә махсус хәрби операция барышында һәлак булган (вафат булган) Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районы Кошман авыл жирлегендә туып үскән һәм Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районы Кошман авыл жирлегендә даими яшәгәннәрнең һәлак булу (үлем) датасыннан исемен мәңгеләштерү турында нигезләмә (алга таба - Нигезләмә) «Ватанны саклаганда һәлак булганнарның истәлеген мәңгеләштерү турында» 1993 елның 14 гыйнварындагы 4292-1 номерлы Россия Федерациясе Законы нигезендә эшләнде.

1.2. Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районының Кошман авыл жирлегендә территориясендә һәлак (вафат) булганының (вафат булганының) даими яшәве Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районының Кошман авыл жирлегендә территориясендә яшәү урыны буенча теркәлү, Кошман авыл жирлегендә территориясендә һәлак булган (вафат булган) даими яшәү фактын билгеләү турындагы суд карары белән, йорт китабыннан өземтә белән раслана.

2 бүлек. МАХСУС ХӘРБИ ОПЕРАЦИЯ БАРЫШЫНДА ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ КАЙБЫЧ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫНЫҢ КОШМАН АВЫЛ ЖИРЛЕГЕНДӘ ТУЫП ҮСКӘН (ВАФАТ БУЛГАН) КЕШЕЛӘР ИСТӘЛЕГЕН МӘҢГЕЛӘШТЕРҮ ФОРМАЛАРЫ

2.1. Кошман авыл жирлегендә туып үскән махсус хәрби операция барышында һәлак булган (вафат булган) кешеләр истәлеген мәңгеләштерүнең төп рәвешләре түбәндәгеләр:

1) махсус хәрби операция барышында Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районының Кошман авыл жирлегендә һәлак (вафат булган) кешеләр турында Хәтер китабын булдыру һәм алып бару;

2) урамнарга һәм мәйданнарга махсус хәрби операция барышында Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районының Кошман авыл җирлегендә туып-үскән (вафат булган) кешеләрнең исемнәрен бирү, фасадларда һәм (яисә) биналар эчендә истәлекле билгеләр урнаштыру;

3) махсус хәрби операция барышында Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районының Кошман авыл җирлегендә һәлак булган (вафат булган) кешеләрнең хәрби батырлык почмакларын, дан музейларын, батырлык күргәзмәләрен булдыру;

4) Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районы Кошман авыл җирлегеннән чыккан, махсус хәрби операция барышында вафат булган (вафат булган) кешегә мемориаль такта, башка истәлекле билге, арт-объект (шул исәптән кырмыска) урнаштыру;

5) массакүләм мәгълүмат чараларында һәм «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районының Кошман авыл җирлегеннән чыккан, махсус хәрби операция барышында һәлак булган (вафат булган) кешеләр турындагы материалларны аларның батырлыкларына багышланган бастырып чыгару;

6) Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районының Кошман авыл җирлегеннән булган, махсус хәрби операция барышында һәлак (вафат) булганнар истәлегенә багышланган хәрби-патриотик дәресләр, спорт чаралары уздыру;

7) патриотик клублар, яшьләр оешмалары эшчәнлегенә ярдәм.

3 бүлек . МЕМОРИАЛЬ ТАКТА, БАШКА ИСТӘЛЕКЛЕ БИЛГЕ, АРТ-ОБЪЕКТ (ШУЛ ИСӘПТӘН МУРАЛ) УРНАШТЫРУ ТУРЫНДА КАРАР КАБУЛ ИТҮ ӨЧЕН КРИТЕРИЙЛАР

3.1. Мемориаль такта, башка истәлекле билге, арт-объект (шул исәптән мурал) урнаштыру турында карар кабул итү өчен критерий булып исемә мәңгеләштерелә торган затның батырлыгы, кыюлыгы, аеруча батырлык күрсәтүе турында документаль расланган дәрес мәгълүматлар булу тора.

3.2. Мемориаль такта, башка истәлекле билге, арт-объект (шул исәптән мурал) урнаштыру турындагы мәсьәләне карау махсус хәрби операция тәмамланган көннән алып кимендә 6 ай узгач һәм 5 елдан да соңга калмыйча башкарыла.

3.3. Батырлык ордены белән бүләкләнгән, Россия Федерациясе Герое исеменә лаек булган затларга мемориаль такта, башка истәлекле билге, арт-объект (шул исәптән мурал) урнаштыру турында мөрәҗәгать итү сроклары буенча чикләүләр кагылмый.

4 бүлек. МЕМОРИАЛЬ ТАКТА, БАШКА ИСТӘЛЕКЛЕ БИЛГЕ, АРТ-ОБЪЕКТ (ШУЛ ИСӘПТӘН МУРАЛ) УРНАШТЫРУ ТУРЫНДА ҮТЕНЕЧНАМӘЛӘР ЮЛЛАУ ТӘРТИБЕ

4.1. Мемориаль такта, башка истәлекле билге, арт-объект (шул исәптән мурал) урнаштыру инициативасы белән дәүләт хакимияте органнары, җирле үзидарә органнары, иҗтимагый һәм дини берләшмәләр, предприятиеләрнең,

учреждениеләрнең, оешмаларның хезмәт коллективлары, физик затлар (алга таба - инициатор) мөрәжәгать итәргә мөмкин.

4.2. Мемориаль такта, башка истәлекле билге, арт-объект (шул исәптән мурал) урнаштыру турында Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районының Кошман авыл җирлегендә туып-үскән, хәрби бурычын үтәгәндә һәлак булучының (вафат булучының) исемен мәңгеләштерү турында үтенечне һәм әлеге Нигезләмәнең 4.3 пунктында күрсәтелгән документларны үз эченә алган язмача үтенечнамә(алга таба - үтенечнамә), Кайбыч муниципаль районы Кошман авыл җирлеге башкарма комитеты җитәкчесе исеменә жибәрелә.

4.3. Исемне мәңгеләштерү өчен тапшырыла торган документлар исемлегенә түбәндәгеләр керә:

1) граждандан (оешма) үтенечнамәсе;

2) исемен мәңгеләштерелә торган Ватанны саклаучы турында тарихи яисә тарихи-биографик белешмә; вакыйганың дәрәсләгән яисә исемен мәңгеләштерелә торган затның казанышларын раслый торган архив, бүләкләү документларының күчермәләре;

3) исемен мәңгеләштерелә торган затның мәңгеләштерү урыны буенча яшәү чорын күрсәтеп, йорт китабыннан өзәлтә;

4) исемен мәңгеләштерү формасы буенча тәкъдим;

5) мемориаль такта, башка истәлекле билге, арт-объект (шул исәптән мурал) куелуның күздә тотылган урыны турында аның сайлавын нигезләп белешмәләре;

6) языла торган текст буенча тәкъдим;

7) мемориаль такта, башка истәлекле билге, арт-объектны (шул исәптән муралны) тантаналы ачуны проектлау, әзәрләү, урнаштыру һәм техник яктан тәэмин итү эшләрен финанслау турында үтенечнамәче субъектның (инициаторның) язма йөкләмәсе буенча инициатор хисабына башкарыла;

8) үтенечнамәче гражданның эшләрен финанслау турында язма йөкләмәсе, йә финанслауны гамәлгә ашыру мөмкин булмау турында хәбәрнамәсе.

4.4. Мемориаль такта, башка истәлекле билге, арт-объект (шул исәптән кырмыска) урнаштыру урыны Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районы Кошман авыл җирлеге Башкарма комитеты комиссиясе һәм бина миләкчесе тарафыннан хупланырга тиеш. Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районының Кошман авыл җирлеге Башкарма комитеты инициатор тарафыннан мемориаль такта урнаштыру күздә тотыла торган бинаны сүтү я булмаса капитал ремонт ясау планлаштырылган очракта, мемориаль такта, башка истәлекле билге, арт-объектны (шул исәптән муралны) урнаштыру урынын килештерүдән баш тартырга мөмкин. Мемориаль такта, башка истәлекле билге, арт-объект (шул исәптән мурал) урнаштыру урынын килештерүдән баш тарткан очракта, Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районының Кошман авыл җирлеге башкарма комитеты үзенә дәлилле бәяләмәсен күренекле вакыйгалар һәм шәхесләр турында хәтерне мәңгеләштерү белән бәйлә мәсьәләләренә алдан карау өчен Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районының Кошман авыл җирлеге Башкарма комитеты комиссиясенә (алга таба - Комиссия) жибәрә.

КАБУЛИТҮ ТӘРТИБЕ

5.1. Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районының Кошман авыл жирлеге Башкарма комитеты житәкчесе исеменә килгән үтенечнамә һәм документлар 2 эш көне эчендә Комиссия каравына тапшырыла.

5.2. Комиссия үтенечнамәне карый һәм теркәлгәннән соң 20 календарь көн эчендә аңа теркәлә торган документларны тикшерә.

5.3. Комиссия карала торган үтенечнамәләр буенча жәмәгәтьчелек фикерен сораштыру үткәргә хокуклы.

5.4. Әлеге Нигезләмәнең 4.3 пунктында күрсәтелгән үтенечнамәне һәм документларны карау нәтижеләре буенча Комиссия түбәндәге карарларның берсен кабул итә:

1) үтенечнамәне хупларга һәм үтенечнамәне гамәлгә ашыру өчен, хәтерне мәңгеләштерү эшләрен уздыру тәртибен җаваплы вазыйфай затларны билгеләргә (чараларда катнашучы кызыксырган органнар һәм оешмалар исемлеге, финанс-икътисадый чыгымнар күләмен билгеләү, эшләрен башкару өчен финанс чараларын, көчләрен бүлеп бирү һ.б.);

2) үтенечнамәче якка һәлак булучының истәлеген башка рәвешләрдә мәңгеләштерергә киңәш итәргә;

3) үтенечнамәләрен Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районы Кошман авыл жирлеге Башкарма комитеты комиссиясе тарафыннан билгеләнә торган өстәмә белешмәләр һәм документлар алу зарурлыгына бәйле рәвештә яисә Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районы Кошман авыл жирлеге Башкарма комитеты комиссиясе билгеләгән башка сәбәпләр аркасында Комиссия билгеләгән срокка күчерергә.

5.5. Комиссия кабул иткән карарлар беркетмә белән рәсмиләштерелә.

5.6. Әлеге Нигезләмәнең 5.4 пунктының 1 пунктчасында каралган карар кабул иткәндә, Комиссия Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районы Кошман авыл жирлеге башкарма комитеты Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районы Кошман авыл жирлеге Башкарма комитетының мемориаль такта, башка истәлекле билге кую турындагы карары проектын әзерли һәм аны Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районы Кошман авыл жирлеге Башкарма комитеты житәкчесенә имзалауга җибәрә.

5.7. Монументаль сәнгәт эсәрен кую турында үтенечнамәне кире кагу турында карар кабул ителгән очракта, Комиссия шундый карар кабул ителгән көннән алып 5 көннән дә соңга калмыйча аны инициаторга җибәрә.

5.8 Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районының Кошман авыл жирлеге Башкарма комитетының мемориаль такта, башка истәлекле билге урнаштыру турындагы карарында түбәндәгеләр күрсәтелә:

1) мемориаль такта, башка истәлекле билге урнаштыру урыны адресы;

2) язуның эчтәлеге;

3) мемориаль такта, башка истәлекле билге урнаштыру срогы;

4) мемориаль тактаны, башка истәлекле билгене проектлау, әзерләү һәм урнаштыру эшләрен финанс белән тәмин итү чыганагы;

5) җаваплы зат.

5.9. Мемориаль такта, башка истәлекле билге Татарстан Республикасы Кайбыч муниципаль районы Кошман авыл жирлеге Башкарма комитетының бюджет чаралары исәбеннән билгеләнә. Шулай ук мемориаль такта, башка истәлекле билгене бюджеттан тыш акчалар хисабына урнаштыру да рөхсәт ителә.

6 бүлек. КУЕЛА ТОРГАН МЕМОРИАЛЬ ТАКТАГА, БАШКА ИСТӘЛЕКЛЕ БИЛГЕГӘ, АРТ-ОБЪЕКТКА (ШУЛ ИСӘПТӘН МУРАЛ) АРХИТЕКТУРА-СӘНГАТЬ ТАЛӘПЛӘРЕ

6.1. Куела торган мемориаль тактага, башка истәлекле билгегә, арт-объектка (шул исәптән мурал) архитектура-сәнгать чишелеше ул яңа элемент буларак куела торган урын характерына, мохит үзенчәлекләренә каршы килергә тиеш түгел.

6.2. Проектны һәм мемориаль такта, башка истәлекле билге, арт-объект (шул исәптән мурал) урнаштыру урынын килештергәндә түбәндәге таләпләр исәпкә алына:

1) мемориаль такта, башка истәлекле билге, арт-объект (шул исәптән мурал) тексты кыска формада рәсмиләштерелергә һәм исеме мәңгеләштерелә торган затның рус телендәге тулы фамилиясен, исемен, атасының исемен үз эченә алырга тиеш;

2) мемориаль такта, башка истәлекле билге, арт-объект (шул исәптән мурал) текстында мәңгеләштерелә торган затның казанышлары турында белешмәләр булу мәжбүри;

3) мемориаль такта композициясенә тексттан тыш портрет сурәтләре, декоратив элементлар, яктыртулар кертелергә мөмкин;

4) мемориаль такта, башка истәлекле билге нык таштан (мәрмәр, гранит) яисә металл эретмәдән (бронза, чуен) башкарыла;

5) мемориаль такта, башка истәлекле билге яхшы күренә торган урыннарда (фасадларда яисә биналар эчендә) ике метрдан да түбәнрәк булмаган биеклектә урнаштырыла.

7 бүлек. ИСЕМНЕ МӘҢГЕЛӘШТЕРҮ БУЕНЧА КОМИССИЯ

7.1. Кошман авыл жирлегендә туып-үскән (вафат булган) кешеләрнең исемен халыкның хәтерендә мәңгеләштерү эшен оештыру өчен Хәтер мәңгеләштерү комиссиясе (алга таба - Комиссия) төзелә.

7.2. Комиссия Кошман авыл жирлеге Башкарма комитеты каршында даими эшләүче коллегияль орган булып тора.

7.3. Комиссия составына түбәндәгеләр керә:

Комиссия рәисе - Кошман авыл жирлеге Башкарма комитеты житәкчесе;

Рәис урынбасары – Кайбыч муниципаль районы башкарма комитетының социаль мәсьәләләр буенча урынбасары (киләшү буенча);

Комиссия секретаре - Кошман авыл жирлеге башкарма комитеты секретаре;

Комиссия әгъзалары:

- Кайбыч муниципаль районы Башкарма комитетының мәдәният бүлеге башлыгы (киләшү буенча);

- «Кайбыч муниципаль районы Башкарма комитетының мәгариф бүлеге» МКУ башлығы (килешү буенча)

- «Юнармия» бөтенроссия балалар-яшүсмерләр хәрби – патриотик ижтимагый хәрәкәтенең Кайбыч муниципаль районындагы штабы начальнигы (килешү буенча);

- «Кайбыч муниципаль районының ветераннар һәм пенсионерлар советы» ижтимагый оешмасы рәисе (килешү буенча).

7.4. Комиссиянең төп бурычлары:

- зстның исемен мәңгеләштерү турындагы үтенечләрне карау;

- мәңгеләштерү мәсьәләләре буенча бәяләмәләр әзерләү;

- мәңгеләштерү турындагы карарларны гамәлгә ашыруны координацияләү;

- мәңгеләштерү объектларының торышын тикшереп тору.

7.5. Комиссия вәкаләтләре:

- хакимият органнарыннан һәм оешмалардан кирәкле мәгълүмат сорату;

- консультацияләр өчен белгечләр жәлеп итү;

- ижтимагый фикер алышулар оештыру;

- мәңгеләштерү формасы буенча рекомендацияләр бирү.

7.6. Комиссия утырышлары гражданның (оешманың) үтенечнамәсе кәргән саен уздырыла.

7.7. Комиссия карарлары беркетмә белән рәсмиләштерелә

7.8. 7.8. Комиссия эшчәнлеген оештыру-техник яктан тәэмин итүне Кошман авыл жирлегенә Башкарма комитеты башкара.